

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Vår ref:133649 Deres ref: 200604938-1/SMS Oslo, 21. februar 2007

Høring av Tjenestedirektivet – NITOs innspill

NITO viser til departementets høringsbrev datert 22. desember 2006.

NITO mener at tjenestedirektivet nå, etter ny behandling i det europeiske parlamentet, fremstår som et mer balansert reguleringsverktøy, og som i større grad enn tidligere klarer å forene prinsippet om fri flyt av tjenester mellom medlemslandene og mulighetene for beskyttelse av de nasjonale arbeidsmarkedene. Direktivets utforming, og ikke minst den politiske prosessen som bidro til direktivets nåværende form, har bidratt til å klargjøre og stadfeste gjeldende regler og rettspraksis gjennom EF-domstolen. Direktivet kan ikke sies å ha endret rettstilstanden innenfor EØS-området i særlig grad. Videre fremstår forholdet mellom EU-lovgiving og nasjonal lovgiving fortsatt som uavklart på en del områder. NITO vil derfor videre i dette høringssvaret fremheve behovet for en konsekvensutredning og avklaring av direktivets bestemmelser på viktige områder.

- NITO mener det er behov for en konsekvensutredning.

NITO mener at det er uheldig at en **konsekvensutredning** av direktivet ennå ikke er gjennomført fra myndighetenes side. En slik analyse må gjennomføres så snart som mulig for å synliggjøre hva følgene av direktivet vil være for myndighetenes mulighet til å gjennomføre nasjonale tiltak, eventuelle arbeidsrettslige konsekvenser av en implementering av direktivet, og ikke minst en kartlegging av nødvendige endringer i Norsk lovverk som følge av implementeringen. En konsekvensanalyse må gjennomføres i god tid før direktivet trer i kraft 1. januar 2010.

- NITO mener det er positivt at opprinnelseslandsprinsippet er fjernet.

NITO stiller seg positiv til at det såkalte **opprinnelseslandsprinsippet** nå er fjernet fra direktivet. Et slikt prinsipp anvendt på norske forhold ville ha vært spesielt utfordrende for Norske bedrifters konkurranseevne på kort sikt, samtidig som ville kunne true det norske velstandsnivået på lang sikt. Arbeidskraftsmobiliteten mellom Norge og de nye medlemslandene i EU, land med betydelig lavere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er normalt i Norge, er i dag høy. Massiv og varig tilstedeværelse av lavtlønnede arbeidstakere i det norske arbeidsmarkedet, uten nasjonale virkemidler for å regulere dette, vil på lang sikt kunne legge press på det norske kollektivavtalte reguleringsregimet, og dermed også på norske lønns- og arbeidsvilkår.

- NITO mener det er viktig med en nærmere avklaring av forholdet mellom nasjonal lovgivning og EU-lovgivning i forhold til virkemidler mot sosial dumping.

NITO mener at konsekvensanalyse må søke å avklare hvor langt staten kan gå i å begrense den frie flyten av tjenester nasjonalt. De nye og mer generelle kravene om ”ikke-diskriminering”, ”nødvendighet” og ”proporsjonalitet”, som avløste opprinnelseslandsprinsippet, løser ikke uklarhetene som fortsatt eksisterer i dagens regelverk.

I tillegg til disse mer generelle kravene, listes det opp en rekke detaljerte krav som også skaper uklarheter i forhold til nasjonal lovgivning og virkemiddelbruk. Spesielt vil vi trekke fram direktivets artikkel 16 punkt 2 d som sier at medlemsstatene ikke kan pålegge tjenesteytere *”særlige kontraktsmessige ordninger mellom yteren og tjenestemottakeren som hindrer eller begrenser at tjenester ytes av selvstendige næringsdrivende”*. Dette vil kunne ha konsekvenser for norske regler for offentlige anskaffelser som gir mulighet til å ta inn såkalt **antikontraktørklausul** for sikre seg mot falsk selvstendighet. Direktivets artikkel 16 punkt 2 e er også i noen grad problematisk ved at den sier at medlemsstatene ikke kan pålegge tjenesteyteren *”å inneha et identitetsdokument utstedt av vedkommende myndighet i medlemsstaten og som er spesielt for utøvelsen av en tjenestevirksomhet”*. I regjeringens handlingsplan mot sosial dumping i Revidert Nasjonalbudsjett for 2006 er **ID-kortordning** i bygge og anleggbransjen gjennomført i byggherreforskriften. Det er fortsatt uklart i hvilken grad dette strider mot overnevnte bestemmelse, men så langt synes det som om dette unngås ved at byggherreforskriften legger dette ansvaret på byggherre eller arbeidsgiver.

- NITO mener det er viktig å avklare hvilke deler av offentlig sektors tjenesteyting som faller innenfor og utenfor direktivets virkeområde.

NITO mener også at det er hensiktsmessig å klargjøre for Norges del grensedragningen mellom det som i direktivets artikkel 2 punkt 2 a kalles **ikke-økonomiske tjenester av allmenn interesse**, som i utgangspunktet er unntatt direktivets bestemmelser, og **tjenester av allmenn økonomisk interesse** som faller inn under direktivets virkeområde såfremt de ikke er eksplisitt unntatt. Denne problemstillingen knytter seg til ytelse av tjenester fra det offentlige. I henhold til EU-retten er det opp til den enkelte medlemsstat å fastsette hva som anses som tjenester av allmenn økonomisk interesse, og dermed hvilke offentlige eller statlige tjenester som skal omfattes av direktivet.

- NITO mener det er viktig med en fortsatt styrking av nasjonal tilsyn og kontroll, og benytte seg av mulighetene for et tettere samarbeid med andre medlemsland.

NITO stiller seg også positiv til at **tilsyn og kontrollansvaret** overfor utenlandske tjenesteytere fortsatt skal ligge hos vertslandets kontrollmyndigheter, og ikke i opprinnelseslandets tilsynsmyndigheter som var tilfelle i første utkast til tjenstedirektiv. De gjenværende bestemmelsene om utvidet samarbeid, gjensidig informasjonsutveksling og muligheter for å gjennomføre tilsyn på tvers av medlemslandene, bidrar til å bedre tilsynet av selskapers aktivitet på tvers av land i EU, også i Norge. Videre er det viktig å se dette i lys av de utvidede tilsynsfullmaktene som er blitt gitt både arbeidstilsynet og petroleumstilsynet (gjennom Lov om

allmenngjøring og Utlendingsloven). Uavhengig av dette mener NITO at en fortsatt styrking av arbeidstilsynet og petroleumstilsynet er viktig, og at en nærmere diskusjon om tilsyn og kontroll ved implementering av direktivet må inngå i en konsekvensanalyse.

- NITO mener man skal være forbeholden med hensyn til å benytte reservasjonsretten.

NITO mener at en avgjørelse om å benytte **veto eller reservasjonsretten** i henhold til EØS-avtalen må tas på bakgrunn av en helhetlig vurdering av betydningen av direktivets bestemmelser for dagens rettstilstand. En slik vurdering må inneholde en analyse av hvilke endringer i lovverket som er nødvendige, hvilke tiltak man ønsker gjennomført i kampen mot sosial dumping og som direktivet kan legge hindringer i veien for, og ikke minst i hvilken grad en implementering av direktivet faktisk vil endre disse forholdene i vesentlig grad. Videre er det viktig å vurdere hva konsekvensene av bruk av veto retten vil bli for Norges forhold til EU, ikke minst i forhold til videre samarbeid blant annet på kontroll og tilsynssiden.

NITO vil anbefale regjeringen å implementere tjenstedirektivet, med de forbehold nevnt over.

Med vennlig hilsen
NITO

Marit Stykket
President

Håvard Lismoen
Utreder
havard.lismoen@nito.no